

ANU UTUKKA

Tekemällä yhdessä

TEKEMÄLLÄ YHDESSÄ

© 2020 Anu Utukka

Taitto ja kansi: Books on Demand

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-7788-6

ANU UTUKKA

TEKEMÄLLÄ YHDESSÄ

SISÄLLYSLUETTELO

ESIPUHE	7
OPETUKSEN PERIAATTEET	9
VAIKEUKSIA	10
KOULUTUKSEN ULKOISET PUITTEET.....	12
PERINTEITÄ.....	16
OPISKELIJOIDEN ARVOSTUS JA HEIDÄN KOKEMUSTENSA KUNNIOITTAMINEN.....	18
TEKEMÄLLÄ OPPIMINEN	23
Perheiden auttaminen	23
Käyntejä lastensuojelulaitoksissa	30
Vaikeasti autettavia.....	31
MIKÄ OLI SYYNÄ ONNISTUMISEEMME?.....	33
TOIMINNALLISUUS.....	34
Sauna.....	34
Laiva.....	36
Koulukiusaamisprojekti	38
Syrjäytyminen.....	40
Yhteistyö.....	42
HAUSKUUS	46
RAKKAUDEN JA YSTÄVYYDEN OPETTAMINEN...	48
LOPUKSI.....	51

ESIPUHE

Tämä kirja perustuu pääsääntöisesti tosiasioihin. Kirjassa mainitut asiakaskertomukset ovat Helsingin lastensuojelu virastosta muunneltuna. Olin siellä kolme vuotta. Olin mielenkiintoisella paikalla. Pystyin lukemaan kaikki lastensuojutuspaukset. Sain myös tietooni, mitä näille tapauksille tehtiin.

Miten opetetaan kohtaamaan köyhiä epätoivoisia ihmisiä? Olen toiminut pitkään sosiaalialan kouluttajana. Kaikki lehtorit halusivat opettaa ihmisen kohtaamista. Johtuiko se siitä, että opettaminen kohtaamaan köyhiä ja epätoivoisia ihmisiä katsottiin erityistä ammattitaitoa vaativaksi, vaiko oliko kysymys perinteisestä tirkistelystä? Koulutimme työkavereiden kanssa henkilökuntaa lastensuojelulaitoksiin. Huostaanotettujen lasten kanssa työskenteleminen vaatii todellakin ammattitaitoa. On huomattava, että työn kohteena eivät olleet pelkästään huostaanotetut lapset, vaan heidän vanhempansa, varsinkin sitten, kun lastensuojelulaitokset muutettiin laitoksiksi, joissa hoidettiin koko perhettä.

Sijoitusten ja huostaanottojen yksi tärkeimmistä syistä oli jo silloin perheen köyhyys. Näytti siltä, että puute asumisessa, ruuassa ja vaatetuksessa vaurioitti lapsia. Olen nykyään sitä mieltä, että mainitut asiat vaikuttivat myös vanhempiin, jotka olivat toivottomia ja stressaantuneita.

Tämä kirja ei kuvaa koulutusprosessia eri oppimisteorioiden näkökulmasta, ehkä kuitenkin voidaan jotain sanoa käytetyistä prosesseista. Ehkä lähinnä oli BBL (Problem Based Learning) ja konstrukttiivinen opetus.

Yhteisöopetusta, erityisesti tekemällä oppimista ei katsota tieteen näkökulmasta, se vapaamuotoinen kertomus siitä, miten opetimme tulevia lastensuojelulaitosten työntekijöitä. Koska kertomus perustuu tosiasioihin, en ole kertonut koulutussyksikön nimeä ja sijaintipaikkaa, tietenkin ne opettajat ja

opiskelijat, joka olivat kuvioissa mukana silloin, kun opetus tapahtui, tunnistavat koulun. Asiakastapahtumia olen muuttanut niin paljon kuin oli mahdollista.

OPETUKSEN PERIAATTEET

Opetuksessa toteutettiin seuraavia periaatteita:

1. Opiskelijoiden arvostus ja heidän kokemustensa kunnioittaminen
2. Toiminnallisuus
3. Yhteistyö
4. Tekemällä oppiminen
5. Hauskuus
6. Rakkauden ja ystävyysopettaminen

Koulutus alkoi 1983. Eräs opiskelija sanoi, että olimme 20 vuotta aikaamme edellä. Se lienee totta, koska nykyään on tullut puheisiin yhteisöllinen opetus. Asiaa pidetään uutena siitä huolimatta, että koulutus on aina ollut jossain määrin yhteisöllistä. Mitä tämä on ollut? Mitä oppilaat ovat oppineet? Ainakin sen, että on olemassa tyhmiä ja laiskoja ihmisiä, jotka eivät ole onnistuneet järjestämään elämäänsä suotuisella tavalla, näin on, jos opettajakunta on sitä mieltä. Tietenkin osa opettajakunnannasta oli ajatellut toisin. Oli suuri onni, että opiskelijat olivat imeneet heiltä asenteet köyhii ja epätoivoisia ihmisiä kohtaan.

On ymmärrettävää, että koulutustapamme ei ollut hallinnon mielestä suotavaa. Olimme kuitenkin opettajien kanssa varmoja koulutustavasta, joten emme välittäneet siitä.

Meillä oli hauskaa, sekä oppilailla ja opettajilla. Emme muistaneet aina, että kysymys oli koulutuksesta. Joka tapauksessa oppilaat oppivat ja koska koulussa oli hauskaa, niin opettajakunta ei stressaantunut. Oppilaat kertoivat, että koulutuksemme oli kuuluisa koko maassa ja oli tavaramerkki, että oli saanut koulutuksen meillä. En oikein tiedä, johtuiko se YLE 1:n dokumentin takia. On vaikea ymmärtää miksi hallinto vihasi meitä. Ehkä sen vuoksi, ettemme suostuneet muuttamaan pääkoululle.

VAIKEUKSIA

Jossakin vaiheessa vuokramme lakkautettiin. Silloin teimme mahdolltamasta mahdollisen. Menimme apulaiskaupunginjohtajan puheille. Mukana oli eräs luokka. Teimme valmiiksi laskelmat, josta kävi ilmi, paljonko kaupunki säästää tekemiemme projektien takia. Se oli mieleenpainuva tilaisuus sekä minulle että oppilaille. Muistan, miten jännittyneenä odotimme virastotalon edessä odottaen pääsyä kaupunginjohtajan puheille. Kun aika koitti, menimme sisään. Olin niin jännittynyt, että en muista tilaisuudesta mitään. Kiihtin mielessäni oppilaita, jotka yhtään takeltumatta esittivät asiamme. Nyt he tiesivät, että pitää olla rohkea, kun taistellaan pienten ihmisten puolesta.

Toinen haasteellinen paikka oli tilanne, kun joku oli tehnyt minusta valituksen pääkoululle. Jouduin puhutteluun. Olin hämmästynyt, kun eräs luokka oli tehnyt audienssin johtajan luokse. He kertoivat ylpeänä, miten he menivät rehtorin puheille kukkakimpun kanssa. En suinkaan ollut iloinen itse audienssista, vaan olin tosi iloinen rohkeudesta, jota opiskelijat olivat osoittaneet. Ympäristöllä oli mielestäni tärkeä rooli. Tuimme tarkoituksella opiskelijoiden itsetuntoa, ilman hyvää itsetuntoa ei kaupungin johtajan luo meneminen olisi onnistuminut, samoin vierailu rehtorin luokse.

Yleensä olimme sekä oppilaat että opettajat ystävällisiä ja kohteliaita. Pahuuden yksi muoto on kateus, koulutuksemme oli erittäin suosittua, johtuiko epäsuosio siitä? En osaa sanoa. Olin silloin johtajana. Nykyään johtajakoulutuksissa korostetaan samoja asioita kuin mitä silloin tein. Eli kuuntelin tarkkaan työntekijöiden mielipiteitä, he tulivat kuulluksi, kannustin opettajia rohkeuteen. Niinpä huonotkin kehitysideat tulivat kuulluksi. He tiesivät, että heitä arvostettiin ja rakastettiin riippumatta siitä, miten tehokkaita he olivat tai

Romaani on tosipohjainen.
Se kertoo yhteisöllisestä
opettamisesta. Anu Utukka
on tehnyt elämäntyönsä
lastensuojelussa. Hän
on ollut Helsingin
lastensuojeluvirastossa
kolme vuotta ja viimeiset
30 vuotta hän on toiminut
lastensuojellulaitosten
henkilöstön kouluttamisessa.
Uransa loppuvaiheessa hän
valmistu psykoterapeutiksi.

BoD

9 789528 077886